

MUSIIKINOPETUS SUOMESSA

- Opiskelu
  - Varhaisiän musiikkikasvatus
  - Musiikin perusopetus
  - Taiteen perusopetuksen yleinen oppimäärä
  - Taiteen perusopetuksen laaja oppimäärä
  - 2. asteen ammatillinen koulutus
  - Musiikin korkea-asteen koulutus
  - Vapaa sivistystyö
  - Yksityinen musiikin opetus
- Järjestelmä
  - Varhaisiän musiikkikasvatus
  - Musiikin perusopetus
  - Taiteen perusopetuksen yleinen oppimäärä
  - Taiteen perusopetuksen laaja oppimäärä
  - 2. asteen ammatillinen koulutus
  - Musiikin korkea-asteen koulutus
  - Vapaa sivistystyö
  - Kansanopistot
  - Yksityinen musiikin opetus

Musiikin harrastamismahdollisuuksia ja opetusta järjestetään nykyisin hyvin monimuotoisesti ja lähes kaikenlaiseen tarpeeseen. Musiikinopetus Suomessa-verkkosivut pyrkii antamaan kokonaiskuvan suomalaisesta musiikkikasvatus- ja koulutusjärjestelmästä. Sivusto on tarkoitettu kaikille musiikin harrastamisesta ja opiskelusta kiinnostuneille, vauvasta vaariin.

”Opiskelu” sivuilta löytyy tietoa musiikin harrastamismahdollisuuksista ja opiskelusta ammatillisissa oppilaitoksissa sekä korkea-asteen oppilaitoksissa. Sivustoilta löytyy myös tietoa siitä kuinka musiikin harrastamisen tai opiskelun pariin voidaan hakeutua. ”Järjestelmä” sivuilta löytyy tietoa musiikin harrastamista ja koulutusta ohjaavasta lainsäädännöstä sekä toiminnan rahoittamisesta.

Verkkosivuja ylläpitävää Suomen musiikkioppilaitosten liitto ry, joka omalta osaltaan pyrkii kehittämään moniarvoista ja -muotoista musiikkikasvatus- ja musiikkikoulutusjärjestelmää, jossa jokaiselle halukkaalle löytyy oma ”polku” harrastaa ja opiskella musiikkia haluamallaan tavalla.

KODIN MERKITYS LAPSEN MUSIIKILLISEEN KEHITYKSEEN

Kodissa lapsi saa rakkautta ja valmiuksia vuorovaikutustaitoihin. Tämä luo lapselle perusturvallisuuden tunteen, jonka päälle elämä rakentuu. Kun lapsi ymmärtää, että hän on hyvä juuri noin, auttaa se eri kehitysvaiheessa eteen tulevien haasteiden kohtaamisessa.

Koti on avainasemassa, kun halutaan tukea lapsen musiikillista kehitystä tai kannustaa musiikkiharrastusta. Se, mistä vanhempi oikeasti pitää ja mitä arvostaa, välittyy lapselle. Tärkeää on myös kodin ja lapsen musiikkiharrastuksessa mukana olevien aikuisten välinen vuorovaikutus. Kodin tehtävänä on tukea lapsen kasvua ja kehitystä yhteistyössä esim. soitonopettajien kanssa.

Jokainen meistä on saanut syntymässään tietyt lahjat, joiden päälle taidot rakentuvat. Me tarvitsemme eri asioissa eri määrän harjoitusta. On hyvä tiedostaa harjoituksen ja harjoittelun merkitys lasta tuettaessa ja muistaa, että asioiden oppiminen vie oman aikansa. Muistammehan, että ”Harjoitus tekee mestarin”. Perusturvallisuuden tunne ja kodin myönteinen ilmapiiri sallivat onnistumiset ja epäonnistumiset. On tärkeää rohkaista lasta yrittämään uudestaan.

Kun lapsi huomaa, että on hyvä jossain, se ruokkii motivaatiota, samoin kannustus. Kannustaminen onkin yksi tärkeimmistä asioista, millä vanhemmat voivat tukea lapsensa musiikkiharrastusta. Ulkoinen ja sisäinen motivaatio vievät musiikillista kehitystä eteenpäin. Musiikillinen muisti, melodiataju, musiikillinen mielikuvitus, rytmitaju ja sointiväritaju ovat musikaalisuuden ilmenemismuotoja. On hyvä muistaa, että musikaalisuus koostuu monista eri tekijöistä.

Lapsen musiikillinen kehitys on yhteydessä lapsen yleiseen kehitykseen. Toiminta lapsen kanssa tukee yleistä kehitystä (aistitoimintoja, motoriikkaa, tiedollista ja tunne-elämän kehitystä). Jo ennen syntymää lapsi on kuullut tietyt äänet ja ympärillään soineen musiikin. Ei ole yhdentekevää, millaiseen äänimaailmaan lapsemme tottuvat. Koti on paikka, jossa olisi hyvä olla myös hiljaisuuden hetkiä. Lähtehän kaikki musiikki hiljaisuudesta ja siitä, että olemme valmiita ei vain kuulemaan vaan myös kuuntelemaan. Lapset ovat avoimia kuuntelemaan eri tyylistä musiikkia. Vanhemmat voivat tukea lapsen kuuntelutottumuksia sekä kotona että lähtemällä esim. yhdessä lapsen kanssa konserttiin.

Kotona kuultu vanhempien laulama tuutulaulu kantautuu lapsen omaan aikuisuuteen muistona ja ehkä myös haluna laulaa omalle lapselleen. Arkitilanteisiin liittyvät laulut voivat helpottaa arkea ja kannustaa lasta laulamaan. Tärkeää on, että meillä vanhemmilla on aikaa lapsellemme – hetki laulamiseen, soittamiseen, tanssimiseen jne. Merkittävää lapsen kannalta on se, että hän kokee olevansa ainutlaatuinen, juuri omalla tavallaan.

MUSIIKKILEIKKIKOULUT – VARHAISIÄN MUSIIKKIKASVATUS

”Laulaen iloa saamme,
sitä myös toisille jaamme.
Hetkinen siis laulakaamme,
musiikki yhteistä on.”

Lähes kaikissa musiikkioppilaitoksissa toimii musiikkileikkikoulu. Vaikka opetusjärjestelyt poikkeavat oppilaitoskohtaisesti hieman toisistaan, ovat pääperiaatteet kuitenkin samat. Musiikkileikkikoulutoiminta on tavoitteellista, pääasiallisesti alle kouluikäisille tarkoitettua musiikkikasvatusta, joka kulkee rinnan yleisten kasvatustavoitteiden kanssa.

Musiikkileikkikoulu voidaan jakaa lapsen kehityksen, iän ja mahdollisten aikaisempien kokemusten mukaan perhe-, leikki- ja soitinryhmiin. Varhaisiän musiikkikasvatus voi sisältää musiikkileikkikoulutoiminnan lisäksi musiikki- ja soitinvalmennustoiminnan.

- Musiikkileikkikoulu Perheryhmät (0-2 -vuotiaat ja aikuinen)
- Musiikkileikkiryhmät (3-5 -vuotiaat)
- Soitinryhmät (5-7 -vuotiaat)
- Musiikkivalmennus
- Musiikkivalmennus (6-9 -vuotiaat)
- Soitinvalmennus (7-9 -vuotiaat)

Musiikkileikkikoulussa lapsi saa valmiuksia kuunnella, kokea ja tuottaa musiikkia sekä ilmaista itseään kokonaisvaltaisesti musiikin ja leikin keinoin. Perustyötapoina ovat laulaminen, soittaminen, musiikkiliikunta ja musiikin kuunteleminen.

Taiteiden välinen integrointi liittyy varhaisiän musiikkikasvatukseen kirjallisuuden, kuvataiteiden, tanssin ja draaman työtapoja musiikkiin yhdistämällä. Näin on mahdollista auttaa lasta löytämään ne taiteen alueet, jotka kiinnostavat ja joihin hänellä on taipumuksia.

Opetus koostuu dynamiikan, sointiväriin, rytmin, melodian, harmonian ja muodon alkeiden opettamisesta. Samalla tuetaan lapsen luovaa ilmaisua sekä sosiaalista ja emotionaalista kehitystä. Kansanperinteen käyttö varhaisiän musiikkikasvatuksessa vaalii suomalaista kulttuuriperinnettä. Musiikkileikkikoulu antaa erinomaisia valmiuksia pyrittäessä musiikkiopinnoissa eteenpäin.

OPPILAIDEN VALINTA JA OPETUSJÄRJESTELYT

Musiikkileikkikouluun pyritään ottamaan kaikki halukkaat. Mikäli paikkakunnan resurssit eivät tähän riitä, voidaan oppilaat valita esim. ilmoittautumisjärjestyksessä tai arpomalla. Valintakoetta ei ole. Varhaisiän musiikkikasvatus on ryhmäopetusta. Perhe- ja leikkiryhmissä on tavallisesti enintään 10 lasta, soitinryhmissä enintään 8 lasta. Ryhmiä muodostettaessa pyritään ottamaan huomioon pedagoginen tarkoituksenmukaisuus,

oppilasryhmän ikärakenne sekä tilan asettamat rajoitukset. Opetusta annetaan 30 – 90 minuuttia viikossa lasten iästä ja opetusmetodista riippuen.

LUKUKAUSIMAKSUT

Musiikkileikkikoulussa lukukausimaksut ovat alemmat kuin musiikkiopiston varsinaisilla oppilailla. Joissakin tapauksissa näillä maksuilla katetaan leikkikoulutoiminnasta aiheutuvat menot kokonaisuudessaan. Tämä on mahdollista, sillä musiikkileikkikoulun toiminta on ryhmäopetusta, joka tietenkin on halvempaa kuin henkilökohtainen opetus. Musiikkileikkikouluissa lukukausimaksujen ääripäät ovat kaukana toisistaan, ja kalleimmillaan maksut ovat noin 100 – 200 €. Maksut vaihtelevat myös viikoittaisen opetusajan mukaan.

MUSIIKINOPETUS KOULUISSA

VUOSILUOKAT 1–4

Vuosiluokilla 1–4 musiikin opetuksessa on keskeistä oppilaiden musiikillisen ilmaisun kehittäminen leikinomaisessa ja kokonaisvaltaisessa toiminnassa. Opetuksen tulee antaa oppilaalle kokemuksia monenlaisista äänimaailmoista ja musiikeista sekä rohkaista häntä ilmaisemaan ja toteuttamaan omia mielikuviaan.

KESKEISET SISÄLLÖT

- äänenkäytön harjoituksia puhuen, loruillen ja laulaen, ikäkauteen sopivia laululeikkejä
- lauluohjelmistoa sekä moniäänisyyteen valmentavia lauluharjoituksia
- yhteissoittoon valmentavia harjoituksia ja soitto-ohjelmistoa keho-, rytm-, ja melodia- ja sointusoittimilla lähtökohtana perussyketajua kehittävät harjoitukset
- monenlaisen musiikin kuuntelua erilaisia aktivointikeinoja käyttäen sekä omien elämysten, mielikuvien ja kokemusten kuvailua
- musiikillista keksintää äänikerronnan, pienimuotoisten äänisommitelmien ja improvisoinnin keinoin
- musiikin elementteihin – rytmiin, melodiaan, harmoniaan, dynamiikkaan, sointiväriin ja muotoon – liittyvää peruskäsitteistöä musisoinnin, kuuntelun, liikunnan ja musiikillisen keksinnän yhteydessä
- laulu-, soitto- ja kuunteluohjelmistoa, joka tutustuttaa oppilaan sekä suomalaisen että muiden maiden ja kulttuurien musiikkiin ja sisältää esimerkkejä eri aikakausilta ja eri musiikin lajeista

VUOSILUOKAT 5–9

5.–9. luokkien musiikin opetuksessa jäsennetään musiikillista maailmaa ja musiikillisia kokemuksia sekä opitaan käyttämään musiikin käsitteitä ja merkintöjä musiikin kuuntelun ja musisoinnin yhteydessä.

KESKEISET SISÄLLÖT

- äänenkäyttöä ja ääni-ilmaisua kehittäviä harjoituksia sekä eri tyylejä ja lajeja edustavaa yksi- ja moniäänistä ohjelmistoa, josta osa ulkoa

- yhteissoittotaitoja kehittäviä harjoituksia sekä monipuolisesti eri musiikkityylejä ja -kulttuureja edustavaa soitto-ohjelmistoa
- monipuolista kuunteluohjelmistoa ja sen jäsentämistä ajallisesti, paikallisesti ja kulttuurisesti

omien musiikillisten ideoiden kokeilua improvisoiden, säveltäen ja sovittaen esimerkiksi ääntä, laulua, soittimia, liikettä ja musiikkiteknologiaa käyttäen

LUKIO

Musiikin tuottaminen – laulaminen, soittaminen ja musiikillinen keksintä – ja kuunteleminen ovat opetuksen keskeisiä sisältöjä. Oppisisältöjen valinnassa otetaan huomioon opiskelijoiden erilainen suuntautuminen ja lähtötaso. Musiikin kursseilla pyritään tarjoamaan jokaiselle mielekkäitä musiikillisiä tehtäviä.

PAKOLLISET KURSSIT:

1. Musiikki ja minä (MU1) – opiskelija löytää oman tapansa toimia musiikin alueella.
2. Moniääninen Suomi (MU2) – opiskelija oppii tuntemaan suomalaista musiikkia ja vahvistaa omaa kulttuurista identiteettiään.

SYVENTÄVÄT KURSSIT:

3. Ovet auki musiikille (MU3) – opiskelija oppii tuntemaan itselleen vieraita musiikinlajeja ja musiikkikulttuureja sekä ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta.
4. Musiikki viestii ja vaikuttaa (MU4) – opiskelija tutustuu musiikin käyttöön ja vaikutusmahdollisuuksiin eri taidemuodoissa ja mediassa.
5. Musiikkiprojekti (MU5) – opiskelija oppii suunnittelemaan ja toteuttamaan ryhmässä tai itsenäisesti musiikillisen kokonaisuuden, jossa hän käyttää aiemmin hankkimiaan tietoja ja taitoja.

MUSIIKIN ERITYISOPETUS

MUSIIKKITERAPIA

Musiikkiterapia on kiinnostunut musiikin hoitavista, psykologisista ja fysiologisista vaikutuksista. Musiikkiterapia on psykoterapian erityissovellus, jossa musiikkia käytetään apuna psyykkisessä kuntoutuksessa. Musiikkiterapiaa sovelletaan myös kehitysvammahuollossa, vanhustenhoidossa, avohoidossa, ja kaikkialla, missä ihminen on hoidon ja kuntoutuksen tarpeessa.

MUSIIKKIOPISTOT

YLEISTÄ

Musiikkiopistot antavat taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaista opetusta. Lisäksi muutama oppilaitos tarjoaa myös yleisen oppimäärän opetusta. Taiteen

perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän tavoitteena on luoda edellytyksiä hyvän musiikkisuhteen syntymiselle ja musiikin elinikäiselle harrastamiselle sekä antaa valmiuksia musiikkialan ammattiopintoihin. Laajan oppimäärän mukaista opetusta annetaan mm. musiikkiopistoissa ja konservatorioissa. Monissa musiikkiopistoissa järjestetään varhaisiän musiikkikasvatusta musiikkileikkikoulun ja soitinvalmennuksen muodossa.

Musiikkiopistoissa opiskellaan pääaineena jotain instrumenttia tai laulua. Lisäksi opintoihin kuuluu yhteismusisointia ja musiikin teoreettisia aineita, jotka muodostavat perustan soittotaidon kehittymiselle.

Opetushallituksen uuden vuonna 2017 julkaiseman opetussuunnitelman myötä, musiikkioppilaitoksilla on entistä suurempi vapaus päättää opetuksen rakenteesta, sisällöistä ja tavoitteista. Tästä on seurannut se, että musiikkioppilaitosten opetuksen rakenteet ja oppimispolut ovat kirjavoituneet, kuten myös oppilasarviointi.

Entinen musiikkiopistotaso on korvattu syventävillä opinnoilla, joiden päätteeksi oppilas tekee näyttötyön. Syventävissä opinnoissa oppilas omaksuu vähitellen laajempia musiikillisia kokonaisuuksia ja syventää kykyään luovaan ilmaisuun musiikin keinoin. Musiikin välityksellä tapahtuva vuorovaikuttaminen vahvistuu ja voimistuu.

Syventävien opintojen päätteeksi oppilaille myönnetään päättötodistus, joka on samalla todistus koko musiikin laajan oppimäärän suorittamisesta. Oppilaitoksilla on mahdollisuus antaa myös välitodistuksia suoritetuista opinnoista. Syventävien opintojen päättötodistus on merkittävä pyrittäessä musiikin ammatillisiin opintoihin ja sillä on lisäpisteiksi asti painoarvoa tiettyjen yliopisto-opintojenkin kohdalla. Musiikin taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän suorittaminen sekä ylioppilastutkinto antavat kelpoisuuden hakeutua kaikkiin korkeakouluopetusta antaviin oppilaitoksiin.

OPPILAAKSI OTTAMINEN

Musiikkioppilaitokset ottavat uusia oppilaita pääasiassa kerran vuodessa. Oppilaitosten tavat ottaa sisään uusia oppilaita ovat viime vuosina kirjavoituneet. Yhä useampi oppilaitos pyrkii ottamaan sisään kaikki hakijat. Joissakin oppilaitoksissa valitaan uudet oppilaat edelleen testein, jotka liittyvät esim. sävelkorkeuden ja -keston erottamiskykyyn sekä musiikkimuistiin ja lisäksi testin osana voi olla myös laulu- tai soittonäyte, mikäli pyrkijä on saanut jo jonkin soittimen opetusta tai hän on soittimen käytössä harjaantunut.

Musiikkiopistoon pyrkiessä on hyvä muistaa, että niiden toiminnoissa yhteismusisoiminen koetaan pääaineen opintojen ohella erittäin tärkeäksi. Mikäli mielessä ei vielä ole jotain tiettyä soitinta, kannattaa kysyä oppilaitoksen toimistosta, minkä soittimen oppilaita kaivataan.

LUKUKAUSIMAKSUT

Musiikkiopistossa lukukausimaksujen osuus on keskimäärin 17 % opetuksesta aiheutuvista menoista. Haarukka on musiikkiopistonkin maksuissa leveä. Maksut vaihtelevat noin 100

– 600 euron välillä. Kalleinta opiskelu on pääkaupunkiseudun yksityisissä oppilaitoksissa, halvimmat maksut löytyvät valtionosuutta saavista kunnallisista oppilaitoksista.

MUSIIKKIKOULUT

YLEISTÄ

Useimmat musiikkikoulut antavat opetusta taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän mukaisesti. Taiteen perusopetus perustuu lakiin (L 633/ 1998) ja on tavoitteellista tasolta toiselle etenevää opetusta. Näiden koulujen opetussuunnitelmat perustuvat Opetushallituksen vahvistamiin opetussuunnitelmien perusteisiin. Kunta myöntää oppilaitoksille oikeuden antaa taiteen perusopetusta ja vahvistaa niiden opetussuunnitelmat sekä valvoo toiminnan toteuttamista.

MITÄ EROJA?

Musiikkikoulu voi olla suuntautunut klassiseen- tai rytmimusiikkiin tai antaa monen tyylistä opetusta. Myös opetusmuoto vaihtelee oppilaitoksittain: käytössä on sekä ryhmä- että yksilöopetus. Soitonopetusta annetaan kaikissa orkesteri- ja bändisoittimissa sekä laulussa koulusta riippuen. Myös teoriaopetus eli musiikin perusteet kuuluvat opetusohjelmaan.

HINNAT

Lukukausimaksut vaihtelevat 200e – 500e välillä.

PÄÄSYVAATIMUKSET

Musiikkikouluihin ei useimmiten ole pääsykokeita vaan oppilaat saavat opiskelupaikan ilmoittautumisjärjestyksessä oppilaitoksen resurssien mukaan. Opetusta annetaan kaikenikäisille, myös aikuisille!

SEURAKUNTIEN MUSIIKKITOIMINTA

LYHYESTI

- Kaikille avointa harrastustoimintaa
- Toiminta hyvin kuoro- ja virsipainoiteista
- Joidenkin seurakuntien yhteydessä toimii oma musiikkikoulu
- Sisään otetaan ympäri vuoden ilmoittautumisjärjestyksessä

Seurakunnissa musiikilla on aina ollut suuri rooli jumalanpalveluksissa sekä erilaisissa kirkollisissa toimituksissa. Musiikkitoiminnasta vastaa seurakunnan kanttori.

Musiikin harrastustoiminta on kaikille avointa ja erilaisia ryhmiä on paljon, eri tasoille ja ikäisille omansa. Harrastustoiminta on hyvin laulu- ja kuoropainoiteista, ja koska virsillä on suuri rooli seurakunnan toimituksissa, ovat ne pääosassa. Kaikissa ryhmissä ei tarvitse aikaisempaa kokemusta, mutta joihinkin on karsinta.

Myös soittoharrastustoimintaa ja siihen liittyvää soitinvalmennusta järjestetään useassa seurakunnassa. Joissakin seurakunnissa toimii oma musiikkikoulu, jossa on mahdollista saada musiikin perusopetusta. Pääsykoetta ei ole, mutta yleensä opetus on maksullista, vaikkakin seurakunnan jäsenille sitä joissain tapauksissa tarjotaan alennettuun hintaan. Musiikkikoulun yhteydessä toimii yleensä myös muskari ja joissain seurakunnissa on mahdollista saada myös musiikin erityisopetusta. Seurakuntien musiikkitoimintaan voi hakea milloin vain. Sisään otetaan ilmoittautumis- järjestyksessä ja yleensä kausien alussa. Monet seurakuntien musiikkiryhmät etsivät uusia jäseniä kaiken aikaa ja jokaiselle löytyy paikka varmasti!

MUSIIKINOPETUS KANSALAI- JA TYÖVÄENOPISTOISSA

YLEISKUVAUS

Kansalais- ja työväenopistot, joista suuri osa on kuntien ylläpitämiä, ovat yleissivistävää koulutusta antavia oppilaitoksia. Opistoissa voi opiskella monipuolisesti erilaisia musiikkiaineita. Iltaisin ja kerran viikossa opiskelun rinnalla järjestetään myös intensiivi- ja viikonloppukurseja.

Kansalais- ja työväenopistojen perustehtäviin on kuulunut toiminnan alusta lähtien johdattaa opistolaisia taiteiden ymmärtämiseen. Taideopetus kuuluu niihin vapaan kansansivistyksen tavoitteisiin, joiden tarkoituksena on ollut ihmisen kokonaispersoonallisuuden kehittäminen ja laajentaminen. Taidekasvatuksen päämääränä on koko opistohistorian ajan ollut toisaalta antaa taiteiden vastaanottamiseen tarvittavia tietoja, toisaalta herättää halu ja järjestää mahdollisuuksia omaan taiteelliseen ilmaisuun.

1900-luvun alun laulupainotteinen opetus on laajentunut monipuoliseksi, eri musiikin ainealueet kattavaksi toiminnaksi. Nykyisin kansalais- ja työväenopistot tarjoavat sekä aikuisväestölle että lapsille ja nuorille monipuolisia mahdollisuuksia musiikin harrastamiseen eri taito- ja tietotasoilla. Pääkaupunkiseudun opistoissa musiikinopetusta on pääsääntöisesti vain yli 16-vuotiaille, kun taas muualla Suomessa lapsille ja nuorille tarjottavan musiikinopetuksen osuus on huomattava.

Vapaan sivistystyön lain mukaan kansalaisopistojen erityistehtävänä on vastata alueellisiin ja paikallisiin sivistystarpeisiin ja tarjota mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi. Musiikinopetuksen tavoitteena on myös luoda edellytyksiä itsenäiselle ja elinikäiselle musiikin harrastamiselle.

MUSIIKKIINEET JA MUSIIKIN TAITEEN PERUSOPETUS

Yksinlaulu- ja soitinkursseilla kehitetään henkilökohtaisia taitoja ja tietoja. Yhtyeissä, kuoroissa ja orkestereissa laulaminen ja/tai soittaminen, yhdessä tekeminen ja yhteiset tavoitteet luovat toimintaan yksilöllisten tarpeiden lisäksi tärkeän sosiaalisen aspektin ja yhteiset elämykset. Musiikkiluennoilla käsitellään ajankohtaisia teemoja sekä erilaisia konsertti- ja muita musiikkitapahtumia. Perinteistä opetusta tukevia ja laajentavia opiskelumuotoja ovat monimuoto-opetus, tietokoneavusteinen musiikinopetus ja ohjattu itseopiskelu.

Monissa opistoissa annetaan myös musiikin taiteen **perusopetusta** yleisen oppimäärän mukaisesti. Taiteen perusopetus on lakisääteistä (L 633/1998), tavoitteellista opetusta. Opetuksessa noudatetaan Opetushallituksen vahvistamaa yleisen oppimäärän mukaista valtakunnallista opetussuunnitelmaa. Kussakin oppilaitoksessa noudatetaan paikallisesti hyväksyttyä opetussuunnitelmaa. Opiskelu on opetussuunnitelmassa määriteltyjen tavoitteiden ja sisältöjen pohjalta tasolta toiselle etenevää. Taiteen perusopetuksen sisältöinä voivat olla soitin- tai lauluopinnot, yhtye- tai orkesterisoitto, kuorolaulu, musiikkitieto ja -taito, kansan- ja kansojenmusiikki, musiikkiteknologia sekä monitaiteiset opinnot.

Opintokokonaisuuden sisällöstä ja laajuudesta sovitaan paikallisesti. Kokonaisuuden suorituksesta saa päättötodistuksen.

HINNAT

Kurssihinnat vaihtelevat opistokohtaisesti.

SISÄÄNPÄÄSY MUSIIKKIKURSSEILLE

Sisäänpääsy vaihtelee paikkakunta- ja kurssikohtaisesti. Joillakin kursseilla ei ole tasotestausta ja kurssille otetaan ilmoittautumisjärjestyksessä. Toisille kursseille järjestetään tasotestaus. Tarkemmat tiedot löytyvät jokaisen opiston kotisivuilta.

KONSERVATORIOT – MUSIIKKI- JA TANSSKOULUTUSTA HARRASTUKSESTA AMMATTIIN

YLEISESTI

Konservatoriot ovat suuria alueellisia, pääsääntöisesti kahdella koulutusasteella toimivia musiikki- ja tanssialan koulutuksen järjestäjiä. Konservatorioissa annetaan musiikki- ja tanssialan ammatillista peruskoulutusta sekä useimmissa myös musiikin ja tanssin laajan oppimäärän mukaista perusopetusta. Konservatoriot vastaavat noin viidenneksestä Suomen musiikin ja tanssin perusopetuksesta. Osa konservatorioita on yksityisen koulutuksen järjestäjän ylläpitämiä, useimmat ammatillisen koulutuksen osalta alle 100 opiskelijapaikan oppilaitoksia, osa puolestaan toimii monialaisten ammattioppilaitosten yhteydessä.

Konservatorioissa kohtaavat maamme pitkät musiikilliset perinteet ja alan uusin pedagoginen tieto-taito ja teknologia. Konservatorioiden tehtävä suomalaisessa kulttuurikentässä on luonteeltaan kolmijakoinen: koulutustehtäviensä lisäksi konservatoriot ovat vaikuttavia alueellisia kulttuuritoimijoita, joiden yleinen kulttuuriulottuvuus on maamme mittakaavassa merkittävä.

Jokaisella konservatoriolla on oma tärkeä roolinsa koulutusalueellaan ja paikallistason yhteistyö alan muiden toimijoiden kanssa lisää konservatorioiden kulttuurivaikuttavuutta ylitse oppilaitostoiminnan. Laaja-alainen paikallisyhteistyö mm. aktiivisen harrastajasektorin, kuorojen, nuoriso-orkestereiden ja eri alan taiteentekijöiden kanssa mahdollistaa mittavia kulttuuri- ja taideprojekteja, joiden toteuttamiseen yksittäisten toimijoiden resurssit eivät välttämättä muuten riittäisi. Tiivistä yhteistoimintaa työelämän kanssa edellytetään jo ammatillisen peruskoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa.

Konservatorioista tullaan korkeatasoisen koulutuksen lisäksi hakemaan kulttuurielämyksiä ja viihtymistä. Konservatorioilla on käytössään nykyaikaiset ja tarkoituksenmukaiset tilat opetus-, konsertti-, harjoitus- ja näyttelytoimintaan. Konservatorioilla on laajaa, yleisölle avointa konsertti- ja esiintymistoimintaa ja niiden konserttisalit ja muut tilat ovat myös oppilaitoksien ulkopuolisten käyttäjien saatavissa. Konservatorioiden mittavissa kokoelmissa on soittimia, nuotteja, tallenteita, esityspuvustoa ja erilaisia aikalaisdokumentteja. Konservatorioiden kirjastot ja soittimistot palvelevat sekä opiskelijoita että oppilaitosten ulkopuolisia toimijoita. Lisäksi konservatorioiden tiloissa on pysyvästi esillä kuvataidetta ja muuta taide-esineistöä. Koulutustoimintansa lisäksi konservatoriot järjestävät tiloissaan vuosittain erilaisia musiikki- ja tanssitapahtumia, kansallisia ja kansainvälisiä musiikki- ja tanssikilpailuja, taidealan katselmuksia ja lasten- ja nuortentapahtumia sekä teatteritoimintaa ja taidenäyttelyjä. Muita esimerkkejä konservatorioiden kulttuuriulottuvuudesta ovat

esimerkiksi sävellystilaukset, kantaesitykset, äänitetuotanto ja muu taidealan dokumentointi.

OPIKELU KONSERVATORIOISSA

Konservatorioiden järjestämällä ammatillisella peruskoulutuksella on merkittävä rooli musiikkialan koulutusjatkumon keskellä. Konservatorioissa suoritettava musiikki- ja tanssialan ammatillinen perustutkinto antaa hyvät valmiudet alalla toimimiseen ja tarjoaa lukiolle vaihtoehdoisen koulutusväylän. Alan ammatillisen perustutkinnon suorittaminen samanaikaisesti lukiokoulutuksen kanssa on myös mahdollista. Myös lukion jo suorittaneita opiskelijoita hakeutuu konservatorioihin kehittämään musiikki- ja tanssitaitojaan.

Musiikkialan perustutkinnossa on kolme osaamisalaa: musiikin, musiikkiteknologian ja pianovirityksen osaamisalat. Tutkinnon laajuus on 180 osaamispistettä

Musiikki- ja tanssialan perustutkinnot antavat ammatilliset perusvalmiudet sekä yleisen jatko-opintokelpoisuuden korkea-asteen opintoihin. Konservatorioissa voi keskittyä musiikki- ja tanssiopintoihin, ja alan perustutkinnon suorittuaan on kelpoinen pyrkimään ammattikorkeakouluihin ja yliopistoihin tai sijoittumaan suoraan työelämään monipuolisiin tehtäviin.

Kaikissa konservatorioissa on muusikon koulutusohjelma. Lisäksi osassa konservatorioita voi opiskella tanssijan ja musiikkiteknologian koulutusohjelmissä. Konservatorioiden tarjoamassa koulutuksessa ovat edustettuina kaikki musiikin tyylisuunnat: klassinen musiikki, rytmimusiikki, kansanmusiikki ja kirkkomusiikki sekä musiikkiteknologia.

PÄÄSYVAATIMUKSET

Konservatorioissa järjestettävään musiikin ja tanssin perusopetukseen voivat hakea kaikki lapset ja nuoret, ja oppilasvalinnat tehdään ilmoitettuna ajankohtina järjestettävien valintakokeiden perusteella. Konservatorioiden ammatilliseen peruskoulutukseen voi hakea heti peruskoulun jälkeen. Koulutus on tarkoitettu hakijoille, jotka – peruskoulun suorittamisen lisäksi – hallitsevat musiikkiopistotason oppimäärän tai vastaavat tiedot ja taidot ja ovat muuten alalle soveltuvia. Haku konservatorioihin tapahtuu sähköisen yhteishakujärjestelmän kautta.

Lisätietoa koulutuksesta ja konservatorioiden toiminnasta antaa Suomen konservatorioliitto – Finlands konservatorieförbund r.y., johon kuuluvat lähes kaikki musiikki- ja tanssialan ammatillista peruskoulutusta järjestävät oppilaitokset ja joka näin ollen edustaa kattavasti koulutusalan koko kenttää. Liiton kotisivu on osoitteessa www.consa.fi, ja sen kautta löytyvät yhteystiedot kaikkiin liiton jäsenoppilaitoksiin.

YLIOPISTOT

Yliopistot antavat musiikin alan korkeinta koulutusta Suomessa. Helsingin, Itä-Suomen, Jyväskylän, Tampereen ja Turun yliopistossa sekä Taideyliopistossa sijaitsevassa Sibelius-Akatemiassa ja Åbo Akademiassa on mahdollista opiskella musiikintutkimusta, -kasvatusta ja -terapiaa. Näiden lisäksi TKK tarjoaa akustiikan, puheen- ja äänenkäsittelyn opetusta ja tutkimusta.

MUSIIKINTUTKIMUS

Musiikintutkimus jakaantuu moniin tutkimussuuntauksiin, jotka ovat omaksuneet menetelmiä useilta tieteenaloilta. Musiikkitieteen opintoja voi harjoittaa Helsingin, Turun ja Jyväskylän yliopistoissa sekä Åbo Akademiassa. Opetuksessa keskeistä on musiikkiin liittyvän kriittisen ajattelun kehittyminen. Opiskelija perehtyy erilaisiin musiikkeihin, niiden sosiaalisiin ja historiallisiin piirteisiin, musiikinteoriaan, -analyysin ja moniin muihin musiikintutkimuksen metodeihin. Hän oppii myös arvioimaan ja tuottamaan musiikkiin liittyvää tietoa. Helsingin yliopistossa opetetaan lisäksi musiikkiteknologiaa ja etnomusikologiaa eli kaikenlaisen musiikin tarkastelua kulttuurin ja yhteiskunnan, jota voi opiskella myös Itä-Suomen yliopistossa. Jyväskylän yliopistossa on erikoistuttu systemaattiseen musiikintutkimukseen kun taas Tampereen ja Turun yliopistoissa musiikintutkimus liittyy kulttuurin- ja mediatutkimukseen. Sibelius-Akatemiassa harjoitetaan läheisesti esittävään muusikkouteen kytkeytyvää tutkimusta.

Musiikintutkimuksen opinnot antavat tiedollisia ja taidollisia valmiuksia työskennellä medioissa (radio, tv, lehdistö), taide- ja kulttuurihallinnossa (esimerkiksi orkesterit ja musiikkijuhlat), musiikkikustantamoissa, arkistoissa ja kirjastoissa, musiikkioppilaitoksissa, ääniteteollisuudessa, musiikkiteknologisissa tehtävissä sekä kansainvälisellä ja kotimaisella kulttuurikentällä.

MUSIIKKIKASVATUS

Musiikkikasvatuksen opiskelijat valmistuvat musiikinopettajiksi kouluihin ja muihin oppilaitoksiin, monimuotoista musiikkitoimintaa virittäviksi ja ohjaaviksi ammattilaisiksi. Musiikkikasvattajan opinnoissa on keskeistä muusikkous ja pedagoginen ajattelu: yksilön ja ryhmän kohtaaminen, keskustelu, kyseenalaistaminen, oman työn tutkiminen. Musiikkikasvattajat työllistyvät monipuolisen koulutuksensa ansiosta myös musiikkioppilaitoksiin, varhais- ja aikuiskasvatuksen alalle sekä musiikin ammattilaisiksi eri musiikinlajien alueella.

Musiikkikasvatuksen koulutusohjelmassa kehitetään monipuolista muusikkoutta ja musiikinopettajuutta. Siihen sisältyy myös musiikin opettamisen ja oppimisen tutkimusta. Koulutusohjelma antaa opiskelijalle valmiudet toimia peruskoulun ja lukion musiikin aineenopettajan tehtävissä ja muissa musiikkipedagogista asiantuntemusta vaativissa ammattitehtävissä. Tavoitteena on laaja musiikillinen yleissivistys, musiikkiaineiden hallinta ja pedagoginen harjaantuneisuus.

Musiikkikasvatusta on mahdollista opiskella Taideyliopistossa sekä Jyväskylän ja Oulun yliopistoissa.

MUSIIKKITERAPIA

Musiikkiterapia on kiinnostunut musiikin hoitavista, psykologisista ja fysiologisista vaikutuksista. Se on psykoterapian erityissovellus, jossa musiikkia käytetään apuna psyykkisessä kuntoutuksessa. Musiikkiterapiaa sovelletaan myös kehitysvammahuollossa, vanhustenhoidossa, avohoidossa ja yleensäkin kuntoutuksen tarpeessa olevan ihmisen hoitamisessa.

Musiikkiterapian opinnot soveltuvat erityisen hyvin hoito-, erityiskasvatus- ja musiikkialan ammateissa toimiville tai niille aikoville.

Musiikkiterapian perusopinnot tutustuttavat musiikkiterapian sovellutusalueisiin, käytäntöihin ja teoriaan. Perusopinnot muodostuvat luennoista, seminaarityöskentelystä, demonstraatioista, tapauskertomuksista, oppimistehtävistä sekä kirjallisuudesta. Opinnoissa tutustutaan musiikin terapeuttiseen käyttöön myös kokemuksellisesti.

Musiikkiterapian koulutusohjelma löytyy Jyväskylän yliopistosta. Sitä opetetaan myös Turun yliopiston Kasvatustieteen yhteydessä.

TAIDEYLIOPISTON SIBELIUS- AKATEMIA

YLEISKUVAUS

Taideyliopiston Sibelius-Akatemia antaa musiikin alan ylintä opetusta Suomessa. Oppilaitos on kouluttanut tuhansia taiteilijoita, pedagogeja ja musiikin asiantuntijoita vuodesta 1882.

Nykymuodossaan Sibelius-Akatemia on 1 400 opiskelijan ja yli 1 000 opettajan sekä muun työntekijän luova yhteisö. Se on yksi Euroopan suurimmista musiikkiakatemoista ja kansainvälisesti tunnettu ja tunnustettu toimija.

Sibelius-Akatemian perustehtävä on uudistaa ja vaalia musiikkikulttuuria. Tehtävää toteutetaan opetuksen, tutkimuksen ja taiteellisen toiminnan kautta.

Julkiset konsertit ovat akatemian taiteellisen toiminnan näyteikkuna. Vuosittain tapahtumia on noin 700, ja ne muodostavat huomattavan osan pääkaupunkiseudun konserttitarjonnasta.

OPINNOT

Sibelius-Akatemiassa voi opiskella musiikin kandidaatin, musiikin maisterin, musiikin lisensiaatin ja musiikin tohtorin tutkinnot. Lisensiaatin ja tohtorin tutkinnot voivat olla

joko taiteellisesti tai tieteellisesti painottuneita. Akatemiassa on myös nuoriso- ja aikuiskoulutusta.

Opiskelun ytimessä on kasvaa oman luovan identiteettinsä tunteväksi musiikin ammattilaiseksi. Oman instrumentin hallinnan lisäksi opiskelija kasvattaa taiteellista ja tiedollista osaamistaan ja oppii soveltamaan omaksumaansa käytännön työelämässä.

Jokainen opiskelija laatii henkilökohtaisen opintosuunnitelman. Opiskelija voi keskittyä yhteen pitkälle erikoistavaan alueeseen tai hankkia laaja-alaisempaa osaamista. Opettajatutorit ja muut ohjaajat auttavat opiskelijaa mielekkään suunnitelman laatimisessa. Opiskelija voi valita osan opinnoistaan oman mielenkiintonsa ja lähtötasonsa mukaan.

Monissa koulutusohjelmissa henkilökohtainen opetus on iso osa opintoja. Opintoihin voi kuulua myös käytännön harjoittelua.

Koulutusohjelmat

Kandidaatin ja maisterin tutkintoon johtava 5,5-vuotinen koulutus, joka on suunnattu ensisijaisesti ylioppilastutkinnon, kolmevuotisen ammatillisen perustutkinnon tai vastaavan suorittaneille

- Global Music (englanninkielinen koulutus)
- Jazzmusiikki
- instrumentti- tai lauluopinnot, jazzsävellys
- Kansanmusiikki
- Kirkkomusiikki (suomen- ja ruotsinkielinen linja)
- Klassisen musiikin instrumentti- ja lauluopinnot
- harmonikka, harppu, jousisoittimet, kantele, kitara, klavikordi, laulu, lyömäsoittimet, piano, puhaltimet, urut, vanha musiikki
- Musiikin johtaminen
- kuoronjohto, orkesterinjohto, puhallinorkesterinjohto, sotilaskapellimestarikoulutus
- Musiikkikasvatus (suomen- ja ruotsinkielinen linja)
- Musiikkiteknologia
- Sävellys ja musiikinteoria

Maisterin tutkintoon johtava 2,5-vuotinen koulutus, joka on suunnattu alemman korkeakoulututkinnon suorittaneille

- Arts Management (englanninkielinen koulutus)
- Jazzmusiikki
  - instrumentti- tai lauluopinnot, jazzsävellys
- Kansanmusiikki
- Kirkkomusiikki
- Klassisen musiikin instrumentti- ja lauluopinnot
  - fortepiano, harmonikka, harppu, jouset, kantele, kitara, klavikordi, korrepetitio, laulu, lyömäsoittimet, ooppera (englanninkielinen koulutus), piano, pianokamarimusiikki ja lied, puhaltimet, urut, vanha musiikki
- Musiikin johtaminen
  - kuoronjohto, orkesterinjohto, puhallinorkesterinjohto, sotilaskapellimestarikoulutus
- Musiikkikasvatus (suomen- ja ruotsinkielinen linja)

- Musiikkiteknologia
- Nordic Master in Folk Music (englanninkielinen koulutus)
- Nordic Master in Jazz (englanninkielinen koulutus)
- Nordic Master of Global Music (englanninkielinen koulutus)
- Sävellys ja musiikinteoria

Sibelius-Akatemian koulutuksessa ei ole erotettu muusikoiden ja pedagogien linjoja, kuten ammattikorkeakouluissa. Pedagogiikkaa sisältyy pääsääntöisesti kaikkien koulutusohjelmien opetussuunnitelmiin.

Musiikkikasvatuksen koulutusohjelman opiskelijat suorittavat tutkintoonsa kuuluvina 60 opintopisteen laajuiset opettajan pedagogiset opinnot. Myös muiden koulutusohjelmien opiskelijat voivat suorittaa valinnaisina opintoina 60 opintopisteen laajuiset opettajan pedagogiset opinnot.

Lisätietoa Sibelius-Akatemian koulutuksesta löydät Taideyliopiston verkkosivuilta uniarts.fi.

OPISKELIJAVALINTA

Sibelius-Akatemian valintaperusteet löydät vuosittain ilmestyvästä valintaoppaasta, joka julkaistaan Taideyliopiston sivuilla uniarts.fi yleensä marraskuussa. Lisätietoa valinnoista voit kysyä osoitteesta siba.hakijapalvelut@uniarts.fi.

Sibelius-Akatemian valintakokeissa arvioidaan hakijoiden musiikillisia valmiuksia ja koulutettavuutta alalle. Tällöin on pystyttävä osoittamaan osaamisensa käytännössä. Siksi aikaisemmillä musiikkiopinnoilla on suuri merkitys. Pääsyyn tarvittavia musiikillisia valmiuksia hankitaan yleensä opiskelemalla konservatoriossa tai musiikkiopistossa.

TAIDEYLIOPISTON SIBELIUS- AKATEMIAN NUORISOKOULUTUS

Musiikin nuorisokoulutus on Sibelius-Akatemian valtakunnallinen erityistehtävä. Koulutuksen tavoitteena on saada musiikillisesti kyvykkäimmät lapset ja nuoret korkeatasoisen musiikinopetuksen piiriin jo ennen korkeakouluikää.

Nuorisokoulutuksella on pitkät perinteet: se on saanut alkunsa Helsingin Musiikkiopiston alkeiskoulusta vuonna 1884. Moni nuorisokoulutuksessa opiskellut jatkaa Sibelius-Akatemiassa myös tutkinto-opiskelijana.

Nuorisokoulutus on tarkoitettu Suomessa koulua käyville nuorille, joilla on erittäin hyvä musiikillinen koulutettavuus ja edellytykset valmistua musiikkialan ammatteihin. Opiskelijoille laaditaan yksilölliset nuorisokoulutuksen opintosuunnitelmat, joissa

musiikillisen koulutuksen tavoitteiden rinnalla otetaan huomioon peruskoulun ja toisen asteen koulutuksen oppimistavoitteet.

Nuorisokoulutukseen otetaan opiskelijoita solististen aineiden, sävellyksen ja musiikinteorian, jazzmusiikin ja kansanmusiikin nuorisokoulutuksen opintoihin. Nuorisokoulutuksessa opiskeltavia solistisia aineita ovat vanhan musiikin periodisoittimet (puhallinsoitin, jousisoitin, cembalo tai luuttu), piano, harmonikka, kantele, kitara, puu- ja vaskipuhaltimet (huilu, oboe, klarinetti, fagotti, saksofoni, käyrätorvi, trumpetti, pasuuna, baritonitorvi, tuuba), jousisoittimet (viulu, alttoviulu, sello tai kontrabasso), lyömäsoittimet, harppu, urut sekä laulu.

Nuorisokoulutuksen opiskelijan opiskeluoikeus on voimassa lukuvuoden kerrallaan. Yliopisto päättää opiskeluoikeuden jatkamisesta vuosittain ilman valintamenettelyä. Nuorisokoulutuksen opiskelija menettää opiskeluoikeutensa sen lukuvuoden lopussa, kun hän lopettaa opintonsa perusopetuksessa tai toisella asteella. Opiskelija menettää opiskeluoikeutensa kuitenkin viimeistään sen kalenterivuoden kevätlukukauden lopussa, jolloin hän täyttää 20 vuotta, vaikka edellä tarkoitettu opiskelu ei olisi vielä päättynyt.

Sibelius-Akatemian nuorisokoulutuksen opiskelijoilta peritään lukuvuosittain 340 euron palvelumaksu (170 euroa/lukukausi; tieto vuonna 2017).

OPISKELIJAVALINTA

Nuorisokoulutuksen opiskelijaksi voi hakea henkilö, joka ensimmäisen lukuvuotensa alkaessa (1. elokuuta) on alle 18-vuotias ja oppilaana perusopetuksessa tai toisen asteen oppilaitoksessa Suomessa. Nuorisokoulutuksen opiskelijaksi klassisen musiikin lauluopintoihin voidaan valita vain hakuajan päättymiseen mennessä 15 vuotta täyttänyt hakija.

Sibelius-Akatemia valitsee uusia nuorisokoulutuksen opiskelijoita kerran vuodessa keväisin. Valintakokeita järjestetään pääosin huhti–toukokuussa. Lisätietoa hakemisesta ja valinnasta löydät osoitteesta uniarts.fi. Lisätietoa valinnoista voit kysyä osoitteesta siba.hakijapalvelut@uniarts.fi.

JÄRJESTELMÄ

VARHAISIÄN MUSIIKKIKASVATUS

Varhaisiän musiikkikasvatuksen tavoitteena on tarjota lapsille musiikillisia elämyksiä, valmiuksia ja taitoja. Lisäksi tavoitteena on antaa virikkeitä jatkuvan musiikin harrastuksen syntyä. Varhaisiän musiikkikasvatus tukee lapsen luovuuden ja itseilmaisun kehittymistä. Tavoitteena on myös lapsen kaikkien kehitysalueiden, niin emotionaalisen, sosiaalisen, kognitiivisen kuin motorisenkin kehityksen tukeminen.

MUSIIKKIVALMENNUS

Valmennusopetus on sisällöltään jatkoa musiikkileikkikoululle. Valmennusopetukseen ottaminen ei kuitenkaan välttämättä ole sidoksissa aikaisempiin opintoihin, vaan oppilaita voidaan ottaa esim. valintakokeiden yhteydessä, mikäli varsinaisia oppilaspaikkoja ei ole ollut riittävästi.

Musiikkivalmennuksessa perustyötapoina ovat laulaminen, musiikkiliikunta, musiikin kuunteleminen ja soittaminen. Viisikielisen kanteleen ja nokkahuilunsoiton jatko-opinnot voidaan hyvin liittää musiikkivalmennuksen yhteyteen. Musiikkivalmennuksessa harjoitellaan säveltapailun ja musiikin teorian alkeita. Harjoituksissa kiinnitetään huomiota laulamisen puhtauteen ja kuuntelutaitojen kehittämiseen.

Musiikkivalmennusryhmissä valmistaudutaan pitkäjänteiseen laulun- ja soitonopiskeluun sekä totutaan säännölliseen työntekoon. Valmennusopetuksen yhteydessä on mahdollista tutustua eri soittimiin.

SOITINVALMENNUS

Perusteet soitinvalmennukseen ottamiselle vaihtelevat laitoksittain. Useissa oppilaitoksissa soitinvalmennukseen haetaan musikaalisuus- ja soveltuvuustestin kautta. Joissain tapauksissa musiikkileikkikoulusta voi suoraan päästä soitinvalmennukseen, mikäli oppilas on osoittanut erityistä kiinnostusta soitinopintoihin ja mahdollisesti edistynyt niissä. Valmennusoppilaan ikä voi soittimesta riippuen vaihdella. Soitinvalmennusopetus tapahtuu ryhmissä, ja mahdollisesti lisänä on oma henkilökohtainen soittotunti.

Opetuksen sisältö valmennusopetuksessa on yleensä järjestetty niin, että se auttaa oppilasta löytämään ”oman soittimensa” ja antaa valmiuksia siirtyä varsinaiseksi oppilaaksi ilman suurta kynnystä.

SOITTIMEN VALINTA

Valmennusopetuksen yhteydessä on siis mahdollista kokeilla myös “oikeita” soittimia ja tällä tavoin vähitellen löytää niistä itselleen parhaiten sopiva.

Mikäli kiinnostus kohdistuu sellaiseen soittimeen, josta ei ole käytettävissä pienikokoisempaa versiota, voi aluksi soittaa jotakin saman soitinperheen pienempää versiota ja myöhemmin vaihtaa haluamaansa soittimeen. Esimerkiksi klarinetti käy hyvin fagotin aloitussoittimeksi tai vastaavasti trumpettilla voi aloittaa tuubansoiton opiskelun. Lisätietoja soveltuvista soittimista kannattaa tiedustella suoraan opettajalta.

Oman soittimen valintaa auttaa esimerkiksi musiikkioppilaitoksen oppilaskonserteissa käyminen. Muiden nuorten soittajien esitysten näkeminen ja kuunteleminen lisää varmasti kiinnostusta ja innostusta soiton opetteluun.

SOITINPANKKI

Musiikkioppilaitoksilla on yleensä mahdollisuus antaa lainaksi soittimia niille, jotka eivät heti alkuvaiheessa halua tai voi hankkia niitä omaksi. Tämä on tärkeää varsinkin sellaisten soittimien osalta, joiden soittoharjoittelu aloitetaan pienikokoisella versiolla ja myöhemmin siirrytään normaalikokoon.

Oppilaitokset antavat mielellään lainaksi soittimia, joiden soittajia kipeimmin tarvitaan esim. orkesteritoiminnassa. On myös huomattava, että valintakokeissa oppilaita otettaessa orkesterisoihtinten opetusta kysyvällä on usein parempi mahdollisuus saada oppilaspaikka kuin esim. pianonsoitosta kiinnostuneella. Valintakokeita silmällä pitäen on hyvä suunnitella myös toista kiinnostavaa instrumenttivaihtoehtoa, jos oppilaan valitsemaan pääinstrumenttiin on paljon pyrkijöitä.

MUSIIKIN PERUSOPETUS

MUSIIKIN PERUSOPETUKSEN VALTAKUNNALLISET OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEET

Musiikin opetuksen tehtävänä on auttaa oppilasta löytämään musiikin alueelta kiinnostuksen kohteensa sekä rohkaista oppilasta musiikilliseen toimintaan, antaa hänelle musiikillisia ilmaisuvälineitä ja tukea hänen kokonaisvaltaista kasvuaan. Opetuksen tehtävänä on myös saattaa oppilas ymmärtämään, että musiikki on aika- ja tilannesidonnaista. Se on erilaista eri aikoina, eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa, ja sillä on erilainen merkitys eri ihmisille. Opetuksessa tulee ottaa huomioon, että musiikin ymmärtämisen ja käsitteellistämisen perustana ovat musisoinnin ja musiikin kuuntelun yhteydessä saadut merkitykselliset kokemukset. Musiikin opetus antaa välineitä oppilaan oman musiikillisen identiteetin muodostumiseen prosessissa, jonka tavoitteena on rakentaa arvostavaa ja uteliasta suhtautumista erilaisiin musiikkeihin. Musiikillisia taitoja

kehitetään pitkäjänteisellä, kertaamiseen perustuvalla harjoittelulla. Yhdessä musisoiminen kehittää sosiaalisia taitoja, kuten vastuullisuutta, rakentavaa kriittisyyttä sekä taidollisen ja kulttuurisen erilaisuuden hyväksymistä ja arvostamista. Oppilaan kokonaisvaltaisen ilmaisun kehittymistä tulee tukea myös etsimällä yhteyksiä muihin oppiaineisiin. Musiikin opetuksessa sovelletaan teknologian ja median tarjoamia mahdollisuuksia.

LUKION MUSIIKIN OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEET

Lukion musiikinopetus perustuu ajatukselle, että musiikki on merkittävä osa ihmisen kulttuuria. Musiikinopetus tähtää siihen, että opiskelija tiedostaa musiikkisuhteensa ja syventää sitä. Opiskelija oppii ymmärtämään musiikin monenlaisia ilmenemismuotoja ja merkityksiä. Tehtävänä on tarjota elämyksiä, taitoja ja tietoja, jotka lisäävät opiskelijan musiikillista sivistystä ja rohkaisevat häntä elinikäiseen musiikin harrastamiseen.

Musiikinopetuksessa on keskeistä opiskelijan oma ilmaisu, luovuus, vuorovaikutustaidot ja myönteiset kokemukset. Musiikillinen osaaminen, ajattelu ja kyky oman toiminnan arviointiin kehittyvät vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Yhdessä musisoiminen on ainutlaatuista ryhmätoimintaa, joka vahvistaa sosiaalisia ja kommunikaatiotaitoja.

Musiikin tuottaminen – laulaminen, soittaminen ja musiikillinen keksintä – ja kuunteleminen ovat opetuksen keskeisiä sisältöjä. Oppisisältöjen valinnassa otetaan huomioon opiskelijoiden erilainen suuntautuminen ja lähtötaso. Musiikin kursseilla pyritään tarjoamaan jokaiselle mielekkäitä musiikillisia tehtäviä.

Taideaineena musiikin tulee tukea ja luoda koulun kulttuuritoimintaa. Se on tärkeä osa koulun juhlia ja muita tapahtumia. Musiikinopiskelu syventää oman ja muiden kulttuurien tuntemusta. Se auttaa arvostamaan kulttuurien monimuotoisuutta ja ymmärtämään kulttuurien- ja taiteidenvälistä vuorovaikutusta. Opiskelija saa valmiuksia taiteelliseen työskentelyyn, aktiiviseen kulttuurivaikuttamiseen, teknologian hyödyntämiseen musiikin alalla ja median tarjonnan kriittiseen tarkasteluun.

TAITEEN PERUSOPETUKSEN (TPO) MUSIIKIN YLEINEN OPPIMÄÄRÄ

- [Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2017](#) (pdf)

Tehtävä

Taiteen perusopetus on ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettua tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää opetusta. Oppilaitos voi myös järjestää alle kouluikäisille varhaisiänopetusta sekä opetusta aikuisille.

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tehtävänä on luoda perustaa emotionaaliselle, esteettiselle ja eettiselle kasvulle sekä antaa edellytyksiä elinikäiseen taiteiden harrastamiseen. Opetuksen tehtävänä on myös kehittää ja säilyttää kansallista kulttuuria sekä tukea oppilaan kykyä arvostaa eri kulttuureita ja toimia monikulttuurisessa yhteiskunnassa.

Taiteen opiskelun tarkoituksena on avata oppilaille uusia mahdollisuuksia ymmärtää taidetta ja kulttuuria sekä niiden sisältämiä merkityksiä. Tehtävänä on myös kehittää oppilaiden ajattelemisen taitoja ja luovuutta elämän eri alueilla.

Yleisen oppimäärän tehtävänä on kehittää sellaisia taitoja ja tietoja, joita oppilas tarvitsee elämän eri aloilla ja jotka antavat hänelle valmiuksia hakeutua myöhempisiin opintoihin.

ARVOT JA YLEISET TAVOITTEET

Opetus perustuu ihmiskäsitykseen, jossa ihminen on ainutkertainen ja toimii vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa sekä vaikuttaa aktiivisesti elämäänsä. Keskeistä on oppilaan luovan ajattelun ja toiminnan tukeminen. Taidekasvatuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaan aisti- ja tunneherkkyttä ja tukea opiskelu- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä. Tavoitteena on myös kehittää eri kulttuurien ymmärtämistä ja tulkitsemistä.

Taiteen perusopetuksen tavoitteena on tukea oppilaan minän kasvua ja kehittymistä sekä hänen kykyään jäsentää ympäröivää todellisuutta. Oppilas rakentaa maailmankuvaansa ilmaisemalla ja tutkimalla taiteen keinoin kokemuksiaan ja itselleen merkityksellisiä elämän sisältöjä. Opiskelussa on keskeistä taiteen tekeminen ja sen kokemisen ilo sekä halu, taito, uteliaisuus ja uskallus tulkita taidetta persoonallisesti. Opetuksessa tulee ottaa huomioon oppilaiden yksilölliset erot ja tukea oppilaan kehittymistä hänen omista lähtökohdistaan.

Tavoitteena on myös ohjata oppilasta keskittyneeseen, määrätietoiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä rakentavaan toimintaan yksilönä ja ryhmän jäsenenä. Opetus kehittää taiteenalan ominaista osaamista ja antaa valmiuksia hakeutua asianomaisen taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen.

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetuksessa korostuu taiteidenvälisyys. Tavoitteena on kehittää yhteistyötä taidekasvatusta antavien oppilaitosten ja muiden tahojen kanssa.

MUSIIKKI

Taiteen perusopetuksen musiikin yleisen oppimäärän mukaisen opetuksen tavoitteena on luoda edellytyksiä hyvän musiikkisuhteen syntymiselle ja musiikin itsenäiselle ja elämänikäiselle harrastamiselle. Tavoitteena on myös tukea aikuisten omaehtoista musiikin harrastamista.

Opetuksen tavoitteet muodostuvat oppilaiden henkilökohtaisten tavoitteiden pohjalta, ja opiskelussa korostuvat musiikin harrastamisen ilo ja oppilaan vapaus toteuttaa itseään oman kokemuksen ja tekemisen kautta.

Musiikin yleisessä oppimäärässä on tärkeää yhdessä opiskelu ja oppiminen sekä yhteismusisointi, johon yksilöopetus antaa valmiuksia.

Tehtävänä on kansallisen musiikkikulttuurin säilyttäminen elinvoimaisena sekä sen kehittäminen antamalla opiskelijoille laaja-alaista musiikillista yleissivistystä.

TAITEEN PERUSOPETUKSEN (TPO) MUSIIKIN LAAJA OPPIMÄÄRÄ

- [Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2017](#) (pdf)

LAINSÄÄDÄNTÖ

Opetushallituksen laatimissa valtakunnallisissa Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellään musiikin laajan oppimäärän tehtävät, arvopohja ja yleiset tavoitteet seuraavalla tavalla:

Taiteen perusopetus on ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettua tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää eri taiteenalojen opetusta. Taiteen perusopetuksen tehtävänä on tarjota oppilaille mahdollisuuksia opiskella taidetta pitkäjänteisesti, päämäärätietoisesti ja omien kiinnostuksen kohteiden suuntaisesti. Opetuksella edistetään taidesuhteen kehittymistä ja elinikäistä taiteen harrastamista. Opetus kehittää taiteenalalle ominaista osaamista ja antaa valmiuksia hakeutua asianomaisen taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen. Taiteen perusopetuksen tehtävänä on rakentaa kestävää tulevaisuutta taiteen keinoin. Opetus perustuu moniarvoiselle ja uudistuvalla kulttuuriperinnöllä. Taiteenalan opetuksessa vahvistetaan oppilaan omaehtoisen ilmaisun, tulkinnan ja arvottamisen taitoja. Opinnot tukevat oppilaiden luovan ajattelun ja osallisuuden kehittymistä. Taiteen perusopetus vahvistaa oppilaiden identiteettien rakentumista ja kulttuurisen lukutaidon kehittymistä. Taiteen perusopetus luo edellytyksiä taiteen ja taidekasvatuksen kehittämiseksi Suomessa. Taiteen perusopetuksen tehtävää toteutetaan yhteistyössä muiden taidekasvatusta antavien oppilaitosten ja tahojen kanssa paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

Kukin oppilaitos laatii opetussuunnitelman perusteiden pohjalta oman opetussuunnitelmansa, joka hyväksytään paikallisesti ylläpitäjän määräämässä toimielimessä.

OPETUS

Opettajien opetusmenetelmät saattavat jonkin verran poiketa toisistaan, mutta päämäärä on sama: luoda oppilaalle sellainen musiikkisuhde, että se vastaa hänen edellytyksiään ja

toiveitaan. Samalla huolehditaan siitä, että osaamiseen ei jää aukkoja, jotka haittaisivat myöhempiä opintoja.

Instrumenttiopetus ja yhteismusisointi muodostavat toisiaan täydentävän kokonaisuuden. Mahdollisuus soveltaa instrumenttitaitoja yhteismusisointiin opintojen alusta lähtien on tärkeä musiikin iloa luova ja opiskelumotivaatiota vahvistava tekijä. Yhteismusisoinnin opetuksen toteuttamistavat ovat suhteessa oppilaan ikään ja instrumenttitaitojen tasoon. Opintojen eri vaiheissa työskentely voi tapahtua esim. työpajoissa, periodeina tai projekteina. Yhteismusisoinnin integroiminen musiikin perusteiden opetukseen soveltuu erityisesti opiskelun alkuvaiheeseen. Kuuluminen erilaisiin kokoonpanoihin ja tyyllisesti vaihteleva, vaikeusasteeltaan sopiva ohjelmisto tukevat parhaiten oppilaan musiikillista kehitystä. Yhteismusisoinnin opetuksessa painottuu myös ryhmän jäsenten sosiaalisten taitojen ja keskinäisen vuorovaikutuksen kehittäminen.

Oppilaat aloittavat opinnot eri ikäisinä ja erilaisin valmiuksin varustettuina. Tästä syystä jokaisen oppilaan opinnot etenevät yksilöllisesti. Opintojen edetessä noudatetaan oppilaitoksen omaa opetussuunnitelmaa sekä opettajan ja oppilaan yhdessä räätälöimää henkilökohtaista opinto-ohjelmaa. Erittäin tärkeä osa opetusta ovat säveltapailun ja teorian sekä musiikkitiedon opinnot, jotka muodostavat perustan soittotaidon oppimiselle. Oppilaitos seuraa ja tukee kunkin oppilaan tavoitteiden ja opetussuunnitelman toteutumista.

Musiikin kuuntelu on tärkeä osa musiikin opiskelua. Oppilaitoksen tehtävänä on harjaannuttaa oppilaita monipuoliseen musiikin kuunteluun, totuttaa heitä käymään konserteissa ja muissa musiikkitilaisuuksissa sekä tehdä musiikkielämää tutuksi kullekin ikäkaudelle soveltuvalla tavalla. Vanhemmat pystyvät oppilaskonserteissa käymällä seuraamaan lastensa opintoja sekä tukemaan nuoren esiintymistä ja musiikkiharrastusta.

Musiikki on tarkoitettu esitettäväksi, ja esiintyminen on erottamaton osa musiikinopiskelua. Esiintymiskoulutus alkaa samalla hetkellä kuin koko opiskelu ja etenee taitojen karttumisen myötä yhä vaativampiin yhteyksiin. Oppilaitoksen on huolehdittava siitä, että oppilaille on tarjolla riittävästi kunkin taidoille sopivia esiintymistilaisuuksia ja monipuolisia, palkitsevia tehtäviä. Tavoitteena on luonteva, vapautunut suhde musiikin esittämiseen ja hyvä itsetunto.

MUSIIKIN TOISEN ASTEEN AMMATILLINEN KOULUTUS

MUSIIKKIALAN PERUSTUTKINNON JA KOULUTUSOHJELMIEN TAVOITTEET

Musiikkialalla työskentelevien tulee esiintymis- ja työtilanteissa kyetä itsenäiseen ja hallittuun toimintaan. Musiikkialan perustutkinnon suorittaneella muusikolla, musiikkiteknologilla tai pianonviritäjällä on laajaalaiset ammatilliset perusvalmiudet

ammattialansa eri tehtäviin sekä jatko-opintoihin. Esiintymisiin liittyvät myös monenlaiset järjestelytehtävät äänentoistosta ja markkinoinnista verotusasioihin. Alalla toimivilta edellytetään jokaisessa työvaiheessa työmenetelmien hallintaa, työvälineiden käyttötaitoa sekä esitettävän ohjelmiston taustan ja esitysympäristön käytäntöjen tuntemista sekä organisointi- ja vuorovaikutustaitoja.

Työtehtävää suunnitellessaan muusikko, musiikkiteknologi tai pianonvirittäjä osaa selvittää asiakkaan tai tilaajan tarpeen ja neuvotella työtehtävästä ottaen huomioon verotuksen, tekijänoikeudet ja alan sopimukset. Hän suunnittelee työtehtävän toteutuksen tilaajan toiveiden mukaisesti, hoitaa työtehtävän käytännön järjestelyt ammattialan yleisten sopimusten mukaisesti, valmistaa esityksen tai muun työtehtävän vastaanottaen palautetta sekä arvioi ja kehittää omaa toimintaansa saamansa työtehtävän mukaisesti. Hän tekee tarjouksen ja sopii työtehtävästä sekä markkinoi osaamistaan työllistymisen edistämiseksi.

Lisäksi muusikolla, musiikkiteknologilla tai pianonvirittäjällä on erikoistuneempi osaaminen ja työelämän edellyttämä ammattitaito yhdellä tutkinnon osaamisalalla siten, että hän voi sijoittua työelämään, suoriutua ammattialansa tehtävistä myös muuttuvissa oloissa sekä kehittää ammattitaitoaan. Musiikkialan perustutkinnon suorittaneella on monipuolinen ja suhteessa työtehtäviin riittävä ammattitaito, jota hän jatkuvasti kehittää. Hänellä on alan perusvalmiuksien lisäksi omaan osaamisalaan liittyvää erityisosaamista.

Musiikkialan ammattilainen toimii erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Hänen on oltava yhteistyökykyinen sekä osattava ilmaista näkökantoja selkeästi ja luottamusta herättäen. Myös kansainvälisyys asettaa haasteita. Kansainvälisen musiikkialan ammattilaisen taitoja ovat vieraiden kielten hallinta, kohdemaan kulttuurin ymmärtäminen, palvelualltius ja erilaisiin oloihin mukautuminen. Lisäksi musiikkialan ammatillisen perustutkinnon suorittanut osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologian perustyökalujen lisäksi työtehtäviinsä liittyviä erityissovelluksia. Tieto- ja viestintäteknologian monipuolinen käyttö on olennainen osa musiikkialaa.

Musiikkialan perustutkinnon suorittanut ottaa erityisen tarkkaan huomioon kuulonhuolto- ja työergonomiakysymysten edistämisen, koska musiikkiala on työergonomiselta luonteeltaan kuluttava toimiala, ja koska ergonomisesti hyviä työtapoja sekä oikeaa asennetta arvostava työkuulttuuri on entisestään korostumassa.

Musiikkialan perustutkinnon suorittanut pyrkii työssään korkeaan laatuun ja esteettiseen vaikuttavuuteen. Hän on luotettava, laatumietoinen, oma-aloitteinen sekä asiakaspalvelu- ja yhteistyöhenkinen. Hänen on osattava soveltaa oppimiaan taitoja ja tietoja vaihtelevissa työelämän tilanteissa. Hän pystyy näkemään työnsä osana suurempia tehtäväkokonaisuuksia ja pystyy ottamaan huomioon lähialojen ammattilaisten tehtävät omassa työssään. Hän osaa suunnitella työnsä sekä esitellä ja arvioida omaa työtään. Hän tunnistaa vahvuusalueitaan ja hakeutuu niiden mukaisiin työtehtäviin.

Muusikko, musiikkiteknologi ja painonvirittäjä kykenevät jatkuvasti kehittämään osaamistaan. Heillä on riittävät valmiudet työllistymiseen ja opintojen jatkamiseen.

Muusikon osaamisalan suorittanut muusikko harjoittelee uutta ohjelmistoa ja ylläpitää valmistamaansa ohjelmistoa toteuttaen musiikin tyylikausien ja/tai -lajien ominaispiirteitä sekä tulkiten musiikillisen ilmaisun yleisimpiä merkitsemistapoja. Hän lukee ja kirjoittaa musiikkia sekä analysoi ja hahmottaa musiikin rakenteita. Hän muokkaa ohjelmistoa esiintymistilanteisiin sopivaksi. Hän soveltaa soitinten ja soitinryhmien sekä musiikin tyylien ja tyyllilajien tuntemusta ohjelmiston valmistamisessa ja valmistelussa sekä käyttää hyväkseen musiikin tietotekniikkaa ja alan ohjelmistoja, esimerkiksi notaatio-ohjelmia. Toimiessaan muusikkona hän soittaa tai laulaa nuottien ja muun esitysmateriaalin pohjalta, esiintyy työtehtävien ja kokoonpanojen vaatimusten mukaisesti, toimii vuorovaikutuksessa yleisön ja muiden esittäjien kanssa sekä soittaa tai laulaa osuutensa monenlaisissa työtilanteissa. Muusikko hoitaa instrumenttiaan ja osaa arvioida huollon tarvetta. Hän työskentelee työergonomisesti oikein ja huolehtii työturvallisuudesta ja kuulonsuojelusta.

Musiikkiteknologian osaamisalan suorittanut musiikkiteknologi osaa käyttää musiikin tietotekniikan, äänittämisen ja äänentoiston sovelluksia. Hän osaa omalla erikoistumisalueellaan studiotyöskentelyssä tai äänentoistossa suunnitella, valmistella ja toteuttaa projektin. Työtehtävässään hän soveltaa musiikin tyylikausien ja -lajien tuntemusta, tulkitsee musiikillisen ilmaisun yleisimpiä merkitsemistapoja, lukee musiikillista tekstuuria, analysoi ja hahmottaa musiikin rakenteita, työskentelee työergonomisesti oikein sekä huolehtii työturvallisuudesta ja kuulonsuojelusta. Muusikkona toimiessaan musiikkiteknologi harjoittelee uutta ohjelmistoa ja ylläpitää valmistamaansa ohjelmistoa toteuttaen musiikin tyylikausien ja/tai -lajien ominaispiirteitä. Hän lukee ja kirjoittaa musiikkia ja muokkaa ohjelmistoa esiintymistilanteisiin sopivaksi. Hän soveltaa soitinten ja soitinryhmien tuntemusta ohjelmiston valmistamisessa ja valmistelussa sekä käyttää hyväkseen musiikin tietotekniikkaa ja musiikkiohjelmistoa. Esiintyessään hän soittaa/laulaa nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta, esiintyy työtehtävien ja kokoonpanojen vaatimusten mukaisesti sekä toimii vuorovaikutuksessa yleisön ja muiden esittäjien kanssa.

Pianovirityksen osaamisalan suorittanut pianovirittäjä osaa tehdä pianon ja flyygelin virityksen sekä pianon huollon töitä yksityisenä ammatinharjoittajana sekä pianoviritysalan työnantajan palveluksessa. Yritystoiminnan osaaminen korostuu pianovirittäjän ammatissa. Pianovirittäjä osaa määrittää soittimen virityksen tilan ja valita oikeat työmenetelmät ja tekniikat, jotta soittimen viritystaso vastaa haluttua viritystyön jälkeen. Hän osaa määrittää pianon koneistossa ja rakenteessa esiintyvät viat sekä soittimen huollontarpeen. Pianovirittäjä osaa korjata pianon koneiston ja rakenteen pienet viat sekä säätää pianon koneiston. Hän osaa käyttää pianoviritysalan perustyövälineitä, oikeita työtapoja ja materiaaleja. Hän kykenee jatkuvasti kehittämään osaamistaan ja hänellä on riittävät valmiudet opintojen jatkamiseen. Lisäksi ammatillisen peruskoulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijalle valmiuksia yrittäjyyteen. Koulutuksen tavoitteena on myös tukea opiskelijoiden kehitystä hyväksi ja tasapainoisiksi ihmisiksi ja yhteiskunnan jäseniksi sekä antaa opiskelijoille jatko-opintovalmiuksien, ammatillisen kehittymisen, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja. (L630/1998, 5 § (muutos 787/2014)).

Elinikäisen oppimisen avaintaidot sisältyvät ammatillisten tutkinnon osien ammattitaitovaatimukseen ja yhteisten tutkinnon osien osaamistavoitteisiin sekä niiden

arviointikriteereihin. Avaintaitojen tavoitteena on tukea sellaisen osaamisen kehittymistä, jota tarvitaan jatkuvassa oppimisessa, työelämän tilanteissa selviytymisessä ja tulevaisuuden uusissa haasteissa.

Katso musiikkialan perustutkinnon opetussuunnitelman perusteet kokonaisuudessaan [täältä](#).

KORKEA-ASTEEN KOULUTUS

AMMATTIKORKEAKOULUJEN TEHTÄVÄT

Ammattikorkeakoulujen tehtävänä on antaa työelämän ja sen kehittämisen vaatimuksiin sekä tutkimukseen ja taiteellisiin lähtökohtiin perustuvaa korkeakouluopetusta ammatillisiin asiantuntijatehtäviin, tukea yksilön ammatillista kasvua ja harjoittaa ammattikorkeakouluopetusta palvelevaa sekä työelämää ja aluekehitystä tukevaa ja alueen elinkeinorakenteen huomioon ottavaa soveltavaa tutkimus- ja kehitystyötä.

Ammattikorkeakoulut antavat ja kehittävät aikuiskoulutusta työelämäosaamisen ylläpitämiseksi ja vahvistamiseksi.

Ammattikorkeakoulu voi antaa ammatillista opettajankoulutusta sen mukaan kuin siitä erikseen säädetään.

[Ammattikorkeakoululaki 9.5.2003/351](#)

Yliopistojen ja Sibelius-Akatemian tehtävät

Yliopistojen tehtävänä on edistää vapaata tutkimusta sekä tieteellistä ja taiteellista sivistystä, antaa tutkimukseen perustuvaa ylintä opetusta sekä kasvattaa opiskelijoita palvelemaan isänmaata ja ihmiskuntaa. Tehtäviään hoitaessaan yliopistojen tulee edistää elinikäistä oppimista, toimia vuorovaikutuksessa muun yhteiskunnan kanssa sekä edistää tutkimustulosten ja taiteellisen toiminnan yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

Yliopistojen tulee järjestää toimintansa siten, että tutkimuksessa, taiteellisessa toiminnassa, koulutuksessa ja opetuksessa varmistetaan korkea kansainvälinen tase eettisiä periaatteita ja hyvää tieteellistä käytäntöä noudattaen.

[Yliopistolaki 24.7.2009/558](#)

VAPAA SIVISTYSTYÖ

Lain mukaan vapaan sivistystyön tarkoituksena on järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestäväen kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista. Vapaassa sivistystyössä korostuu omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus.

Vapaan sivistystyön viisi oppilaitosmuotoa tavoittavat vuosittain noin miljoona opiskelijaa. Keskeisimpiä toteuttajia ovat kansalais- ja työväenopistot, jotka lähes 200 opiston verkostollaan kattavat koko maan. Kansalaisopistot ovat paikallisesti toimivia, usein iltaopintoihin painottuvia ja kunnallisia kaikille avoimia oppilaitoksia. Opintojen pituudet vaihtelevat viikonloppukurseista lukuvuoden mittaisiin opintoihin.

Kansanopistot (78) ovat pääosin yksityisiä internaatteja, joiden opinnot kestävät pääsääntöisesti lukuvuoden, mutta myös viikon lyhytkurssit ovat tavallisia. Opintokeskukset (12) ovat järjestöllisen koulutuksen asiantuntijoita. Ne toteuttavat koulutusta yhteistyössä järjestöjen kanssa. Toimintamuotoja ovat kurssit ja opintokerhot.

Kesäyliopistot (20) tarjoavat ympärivuotista avointa yliopisto-opetusta sekä ammatillista täydennyskoulutusta. Liikunnan koulutuskeskukset (14) järjestävät liikunta-alan ammatillista perus- ja lisäkoulutusta sekä erityyppistä vapaatavoitteista koulutusta. Tarkempaa tietoa vapaasta sivistystyöstä saat [Opetushallituksen vapaan sivistystyön sivuilta](#), [opetus- ja kulttuuriministeriön vapaan sivistystyön sivuilta](#) tai [vapaan sivistystyön oppilaitosmuotojen yhteisestä esitteestä](#).

YKSITYINEN MUSIIKINOPETUS

YKSITYINEN MUSIIKINOPETUS

on yksittäisten henkilöiden tai yhteisöjen antamaa opetusta, joka yleensä on omakustanteista. Opetus voi tapahtua oppilaan tai opettajan kotona tai toimipaikassa. Yksityisestä musiikinopetuksesta on mahdollista saada tietoa oppilaitosten ilmoitustauluilta ja sanomalehdistä, joissa yleisimmin musiikinopetusta antavat opettajat ilmoittavat toiminnastaan.